Hjernerådet

Årsmelding 2018

HJERNERÅDETS ORGANISASJON

Hjernerådets styret 2017-2018. Fra venstre: Einar Bryne, Anette Storstein, Joel Glover, Henrik Peersen, Gudrun Østhassel, Magne Fredriksen og Anne Hege Aamodt.

Styret

Fra årets begynnelse i 2018 og fram til årsmøtet 6. mars besto styret av:

- Henrik Peersen, styreleder
- Anette Storstein, nestleder
- Magne W. Fredriksen
- Joel Glover
- Anne Hege Aamodt
- Gudrun Sofie Østhassel
- Kari Henriksen

Etter årsmøtet har styret bestått av:

- Henrik Peersen, styreleder
- Anette Storstein, nestleder
- Magne W. Fredriksen
- Joel Glover
- Anne Hege Aamodt
- Gudrun Sofie Østhassel
- Einar Bryne

Valgkomité

Valgkomiteen ble gjenvalgt på årsmøtet i 2018 og har derfor hele året bestått av:

- Nils Erik Gilhus, leder
- Mona Enstad
- Hanne F. Harbo

Ansatte
Daglig leder er Aud Kvalbein i 80 prosent stilling. Det har ikke vært sykefravær i 2018. Det er jobbet frivillig ut over stillingsprosenten, men arbeidssituasjonen har etter hvert likevel blitt presset på grunn av økt virksomhet. Høsten 2018 annonserte Hjernerådet på finn.no etter informasjonsmedarbeider. 26 søkte. Fire kvinner ble innkalt til intervju, ingen av mennene var kvalifiserte. Silje Eide ble ansatt i 70 prosent stilling i engasjement for ett år. Hun begynte i jobben 1. januar 2019.

Rådgivningsgruppene i Hjernerådet
I 2017 nedsatte styret to rådgivningsgrupper for ett år. Styret besluttet i mars å fortsette gruppene i to år med oppdaterte mandat. Rådgivningsgruppe for oppfølging av hjernehelsestrategien består av Mona Enstad (leder), Hanne F. Harbo, Eva Buschmann og Bjørnar Hassel. Denne gruppen har hatt fire møter. Rådgivningsgruppen for forskning består av Nils Erik Gilhus (leder), Anne Rita Øksengård og John-Anker Zwart. De har hatt to møter. Gruppene har gitt verdifulle råd til styret.

Kjønnsbalanse i organisasjonen
Styret består av tre kvinner og fire menn. Styreleder er mann, styrets nestleder er kvinne. Hjernerådet hadde i 2018 bare én ansatt, og spørsmålet om likestilling er dermed irrelevant. Hjernerådets to rådgivningsgrupper har fire kvinner og tre menn som medlemmer.

Årsmøtet i mars 2018

Rektor Ole Petter Ottersen gav Hjernerådet gode råd på årsmøtet i 2018

Hjernerådet hadde årsmøte 6. mars på Schafteløkken i Oslo. 31 av 53 medlemmer var representert. Noen medlemmer møtte med to representanter. Fra styret møtte styreleder, nestleder og ett styremedlem. De andre hadde forfall grunnet henholdsvis fødsel, sykdom og utenlandsreise. Daglig leder var til stede. Ole Petter Ottersen, rektor ved Karolinska Institutet, tidligere rektor ved Universitetet i Oslo, holdt hovedtalen over temaet: «Mine råd om hvordan

Hjernerådet best kan arbeide for fremragende forskning og behandling». Årsmøteprotokollen er godkjent og underskrevet av årsmøtets valgte protokollunderskriver.

Styrets arbeid
Styret har i 2018 hatt sju møter. Viktige saker for styret har bl.a. vært:

- Nasjonal hjernehelsestrategi og hvordan Hjernerådet kan bidra overfor departement og direktorat for å få fortgang i gjennomføringsprosessen
- Konsolidering, videreutvikling av organisasjonen og Hjernerådets aktivitetsplan
- Utarbeidelse av handlingsprogram for Hjernerådets påvirkningsarbeid
- Påvirknings- og lobbyarbeid overfor politikere i Stortinget og regjeringen
- Forbedring av Hjernerådets statutter
- Innføring av prisen Årets hjernehelsejournalist

Hjernerådets medlemmer
Ved årets start hadde Hjernerådet 51 medlemmer. Det er ikke drevet medlemsrekruttering i 2018, men Avdeling for nevrohabilitering, Oslo Universitetssykehus, har svart ja på en tidligere invitasjon fra styret om å bli medlem. I tillegg har fem organisasjoner søkt om medlemskap og blitt godkjent av styret. Disse er:

- Norsk forening for fysikalsk medisin og rehabilitering
- Nasjonalt senter for optikk, syn og øyehelse
- Medisinsk forening for nevrohabilitering
- Seksjon for nevrologi, Klinisk Institutt 1, Universitetet i Bergen
- Vikersund Bad Rehabiliteringssenter

Norsk forening for fysikalsk medisin og rehabilitering og Nasjonalt senter for optikk, syn og øyehelse ble godkjent av styret i januar 2018 og rakk dermed å bli godkjent av årsmøtet i mars 2018. De fire andre nye er godkjenningssak til årsmøtet 2019 i henhold til statutter. K.G. Jebsen Senter for nevropsykiatriske lidelser ved Universitetet i Bergen ble nedlagt 31.12.2018 fordi deres støtteperiode da var over, og senteret er dermed ikke lenger medlem. Ett medlem har skiftet navn, Stiftelsen ALS norsk støttegruppe heter nå ALS Norge.

Kontakt med medlemmene og medlemsmøte
Daglig leder har jevnlig kontakt med Hjernerådets medlemmer, fortrinnsvis via telefon og mail. I 2018 ble det sendt ut 12 interne infomailer. Det har vært ti kontaktmøter og besøk til ni medlemmer. 15. oktober ble det arrangert medlemsmøte på Schafteløkken i Oslo. Over 30 personer var til stede, som representerte 23 av medlemmene. Generalsekretær i Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon Lilly Ann Elvestad holdt innlegg om likepersonarbeidet i brukerorganisasjonene. Professor John-Anker Zwart fra OUS, forskningssjef Anne Rita Øksengård fra Nasjonalforeningen og brukerrepresentant Gry Caroline Aarnes fra Nasjonalforeningen holdt innlegg om Brukermedvirkning i forskning. Medlemsmøtet hadde gode samtaler om endringer i Hjernerådets statutter og utkast til handlingsprogram for Hjernerådets påvirkningsarbeid, som forarbeid til årsmøtet 2019.

Samarbeid med andre
Hjernerådet har i 2018 samarbeidet med følgende om ulike arrangementer:

- Hodepine Norge og Norsk hodepineselskap (begge er medlem av Hjernerådet)
- Nasjonal kompetansetjeneste for flåttbårne sykdommer (medlem av Hjernerådet)
- Norsk nevrologisk forening (medlem av Hjernerådet) og Oslo Universitetssykehus
- Lifebrain Norge, som er del av et EU-prosjekt med deltakere fra åtte europeiske land

- Nansen Neuroscience Network
- Legemiddelfirmaene Lundbeck, Janssen og Otsuka
- Legemiddelfirmaet Sanofi Genzyme
- Møller's, Orkla Health

European Brain Council (EBC) og European Academy of Neurology (EAN)
Hjernerådet er medlem av European Brain Council. Nestleder og daglig leder deltok på det årlige møtet for nasjonale hjerneråd i Lisboa i april. På møtet holdt nestlederen innlegg om den norske hjernehelsestrategien. Hun deltar også på telefonkonferanser for de nasjonale hjernerådene som EBC har startet med. EBC følger nøye med på hva som skjer i Norge og har omtalt den norske hjernehelsestrategien i sitt nyhetsbrev, samt at strategien var tema på EBCs generalforsamling i mai. Gjennom et spørreskjema arbeider EBC nå med å få oversikt over hjernehelsesituasjonen i ulike europeiske land, altså en slags statusrapport. Nestlederen har bidratt med informasjon her, samt svart på en questback-undersøkelse der EBC ønsket å vite mer om finansiering av hjerneforskning spesielt knyttet til nevrodegenerative sykdommer.

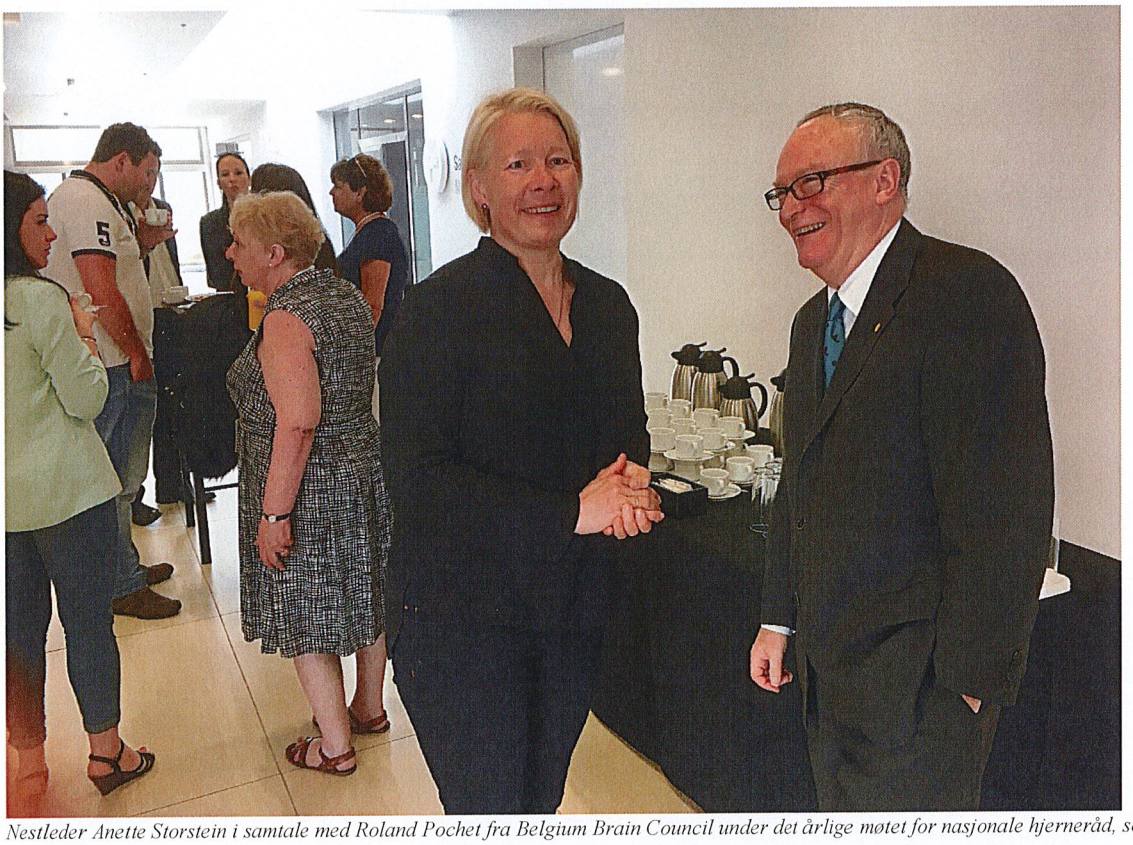

Nestleder Anette Storstein i samtale med Roland Pochet fra Belgium Brain Council under det årlige møtet for nasjonale hjerneråd, som i 2018 var i Lisboa.

Også European Academy of Neurology (EAN) viste raskt interesse for hjernehelsestrategien og ba om informasjon. Nevrologer som står Hjernerådet nær, har lykkes med å få en egen sesjon om den norske hjernehelsestrategien på den årlige EAN-kongressen som i 2019 arrangeres i Lillestrøm/Oslo. Hjernerådet skal sammen med Folkehelseinstituttet være co-sponsor for en annen sesjon på kongressen, om norske helseregistre. Dette innebærer ingen finansiell støtte.

Hjernerådets representasjon og deltakelse på ulike møter
Hjernerådet har deltatt på eller vært representert på følgende møter:

6.februar: Demensforskningsprisen og hjerteforskningsprisen til Nasjonalforeningen for folkehelsen.
15.-16.febr: Nasjonal konferanse for hjerte og hjerne på Oslo Kongressenter
8.mars: Prisutdelingen av Olav Thons priser i Universitetets Aula, Oslo
28.september: Innlegg om Hjernerådet og politisk påvirkningsarbeid på Epilepsiforbundets landsmøte
4.oktober: Utdelingen av Bergersenprisen til professor Ole A. Andreassen
12.oktober: Innlegg om Hjernerådet på Nordisk MS-råd
24.oktober: Extrastiftelsens forskningskonferanse
26.oktober: Helsedirektoratets møte om hjerneslagskampanjen PRATE-SMILE-LØFTE
1.november: Innlegg om Hjernerådets arbeid på MS-forbundets årlige møte med sine samarbeidspartnere

Hjernerådet har i tillegg hatt en rekke andre møter, som omtales i avsnittene om politisk påvirkningsarbeid, faglig arbeid og publikumsrettede arrangementer.

POLITISK PÅVIRKNING OG FAGLIG ARBEID

Oppfølging av hjernehelsestrategien

Helseministeren lanserte Nasjonal hjernehelsestrategi 12. desember 2017. I departementets oppdragsbrev for 2018 fikk Helsedirektoratet i oppgave å lage en gjennomføringsplan. Direktoratet inviterte Hjernerådet inn i en partnerskapsgruppe for å komme med innspill. Styreleder og daglig leder har her møtt for Hjernerådet. I gruppen for øvrig er representanter fra de funksjonshemmedes organisasjoner (FFO, SAFO og Unge funksjonshemmede), Kommunenes Sentralforbund, Oslo kommune og to regionale helseforetak. Hjernerådet påpekte at partnerskapsgruppen hadde få representanter fra medisinske fagmiljø. Direktoratet oppnevnte da en medisinsk fagperson til. Arbeidet i partnerskapsgruppen kom sent i gang grunnet omorganisering i Helsedirektoratet og direktoratets flytting til Nydalen. Første møte var 29. august. Det har vært to møter til i løpet av høsten. Helsedirektoratet inviterte også til en innspillskonferanse 17. september som inkluderte flere miljøer. Det skal være laget en oversikt over innspillene som kom fram på konferansen, men Partnerskapsgruppen har ikke fått denne tilsendt.

Partnerskapsgruppen har gitt mange innspill om hvordan hjernehelsestrategien kan gjennomføres. Hjernerådet innhentet bl.a. forslag fra sine medlemmer i arbeidet. Flere i partnerskapsgruppen opplevde at innspillene fra gruppen kom lite fram i de papirene som Helsedirektoratet utarbeidet. Etter møtet i november ba dermed medlemmer i partnerskapsgruppen med tilknytning til Hjernerådet, om at daglig leder laget et utkast til hvordan en handlingsplan kunne se ut. Denne ble sendt både til Helsedirektoratet og departementet. Hjernerådets arbeid i partnerskapsgruppen er underveis drøftet både med Hjernerådets styre og vår Rådgivningsgruppe for oppfølging av hjernehelsestrategien.

Lobbyarbeid overfor politikere

Hjernerådet har i 2018 hatt møter med statssekretæren i HOD og med alle partiene på Stortinget, med unntak av Senterpartiet og Kristelig Folkeparti. Vi har snakket med politikerne bl.a. om at det haster med å følge opp hjernehelsestrategien, sykdomsbyrden knyttet til hjernesykdom og hjerneskade, de store behovene til hjernehelsepasienter, at vi trenger mer hjerneforskning for å finne svar på ubesvarte spørsmål, behov for nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten, at høyspesialisert tverrfaglig rehabilitering må forbli i spesialisthelsetjeneste osv. Flere møter er fulgt opp med skriftlige notat. SV stilte skriftlig

spørsmål til helseministeren etter vårt møte. Høsten 2018 drev Hjernerådet og flere av våre medlemmer et intenst lobbyarbeid overfor Stortinget fordi regjeringen hadde kuttet tilskuddsordningen til informasjon om nevrologiske sykdommer og skader i sitt forslag til statsbudsjett 2019. Pengene kom på plass igjen under Stortingets behandling av budsjettet.

Styreleder og daglig leder på vei inn til høring i Stortingets Helse- og omsorgskomite om forslag til statsbudsjett 2019.

Hjernerådet har i løpet av året sendt regjeringen ulike notat med innspill til revidert nasjonalbudsjett 2018, til statsbudsjett 2019 og til HODs oppdragsbrev til underliggende instanser. I oktober støttet Hjernerådet et brev til helseministeren om behovet for bedre behandling av hjerneslagpasientene, og behov for hjerneovervåkning på samme måte som hjerteovervåkning. Brevet var undertegnet av lederen av Stroke Unit Committee i European Stroke Organisation, Norsk Slagorganisasjon, Norsk nevrologisk forening, Norsk Indremedisinsk forening, Norsk geriatrisk forening, Hjernerådet, Norsk sykepleierforbund SLAG og LHL Hjerneslag.

Høringsuttalelser

Hjernerådet har i 2018 skrevet fem høringsuttalelser. Der vi har hatt tid, har vi spurt medlemmene om innspill, men det kommer vanligvis få innspill. Hjernerådet har avgitt følgende høringsuttalelser:

Mars:	Til Sunnaas sykehus: Høringsuttalelse på deres utkast til utviklingsplan fra Sunnaas sykehus HF mot 2035
Mai:	Til Helsedirektoratet: NOU 2017:16 På liv og død, Palliasjon til alvorlig syke og døende
Juni:	Til Helsedirektoratet: Pakkeforløp for psykisk helse og rus, om gravide og rusmidler
August:	Til de regionale helseforetakene: Regionale utviklingsplan for helseforetakene fram mot 2035.
Oktober:	Til Helse Sørost: Ytterligere kommentarer til Helse Sørost sitt utkast til utviklingsplan fram mot 2035.

Hjernerådet støttet i juli et opprop fra European Brain Council til EU-parlamentet. Brevet som ble kalt «Counting down to zero», mente at helseforskningen var underfinansiert i EU, og at

det var behov for mer midler til hjerneforskning. Nesten 30 europeiske nevro-organisasjoner og nasjonale hjerneråd støttet oppropet.

Innspillskonferanser
Hjernerådet ble invitert til innspillskonferanse i september arrangert av Nasjonalt senter for erfaringskompetanse innen psykisk helse. Konferansen drøftet tema for deres toppmøte med politikerne våren 2019. Hjernerådet understreket viktigheten av tema som forsterker koblingen mellom psykiske lidelser og hjernen. Hjernerådet var også med på brukerorganisasjonenes innspillsmøte om innholdet i de medisinske utdanningene, og sendte også inn skriftlig notat. Dette er en prosess som pågår i Kunnskapsdepartementet.

Hjernerådet på Nevrodagene i mars 2018
Styreleder hadde innlegg på Nevrodagene om Hjernerådets virksomhet og organisasjonens påvirkningsarbeid for å få fram en nasjonal hjernehelsestrategi. Vi hadde også stand på Nevrodagene og delte ut Hjernerådets presentasjonsbrosjyre. Det ble laget poster til Hjernerådets facebookvegg fra mange av innleggene på Nevrodagene.

Faglig workshop om hjernehelse i samarbeid med Lifebrain
I samarbeid med Lifebrain Norge arrangerte Hjernerådet faglig workshop 7. juni på Hotel Soria Moria i Oslo. Temaet for workshopen var *«Brain health promotion across the lifespan»*. Lifebrain er et EU-prosjekt der åtte europeiske land deltar, deriblant Norge. Workshopen ble arrangert i forbindelse med Lifebrains samling for medarbeidere i deltakerlandene. Hjernerådets medlemmer ble invitert til workshopen, samt de som deltok på Hjernehelsekonferansen 2017. Workshopen samlet ca. 50 personer. Medvirkende i programmet var professor Kristine Beate Walhovd fra UiO, professor Jon Skranes fra NTNU og Sørlandet sykehus, overlege Hege Ihle-Hansen fra OUS, professor Christian A. Drevon fra Vitas AS, overlege Anne Hege Aamodt fra Norsk nevrologisk forening og Hjernerådet, generalsekretær Ingeborg Dahl-Hilstad fra Personskadeforbundet, Isabelle Budin Ljøsne og Barbara B. Friedman fra Lifebrain, og Thomas Gundersen fra Vitas AS.

Hjernehelsekonferansen 2018 – utsatt til 2019
Hjernehelsekonferansen 2017 ble svært vellykket og fristet til gjentakelse. Vi må nå søke Forskningsrådet om støtte via en forskningsinstitusjon. Søknaden ble sendt fra OUS i samarbeid med NTNU og Hjernerådet. En programkomité bestående av Hanne F. Harbo (leder), John-Anker Zwart, Magnar Bjørås og Henrik Peersen satte opp program og søknad. Forskningsrådet avslo søknaden, mest på grunn av en formell feil. Det er satt ned en ny programkomite for å lage program og søknad for Hjernehelsekonferansen 2019. Komiteen består av John-Anker Zwart (leder), Magnar Bjørås, Anne Rita Øksengård, Anne Hege Aamodt og Tommy Skar. Komiteen hadde sitt første møte i desember 2018.

UTADRETTET INFORMASJONSARBEID OG ÅPNE PUBLIKUMSMØTER

Hjernerådets facebookvegg
Facebook er det viktigste redskapet for Hjernerådets kontakt med publikum. Det legges så å si daglig ut en post med ulik hjerneinformasjon. Ved utgangen av 2018 var det 18 470 følgere av siden. Av disse hadde 18 356 også trykket pagelike. Dette er økning på ca. 11 prosent fra i fjor. Det er ikke drevet noen spesiell kampanje i 2018 for å få nye følgere og pagelikes.

Ny nettside og eksterne nyhetsbrev

Ny nettside var forberedt i 2017 og ble lagt ut i januar og februar 2018. Nettsiden har fått helt nytt design og ny struktur, slik at det er lettere å orientere seg. På webserveren ble det også funnet to enda eldre nettsider med gammelt historisk stoff fra Hjernerådets arbeid. Dette er tatt vare på og gjort tilgjengelig. Det er laget personvernerklæring som oppfyller kravene i GDPR. Nettsiden er oppdatert gjennom hele året, og det er foretatt enkelte utvidelser av siden. Det lages poster til Facebook av saker på nettsiden. Trafikken til nettsiden øker særlig i forbindelse med publikumsrettede møter som Hjernerådet arrangerer. Ny nettside gjorde det også mulig å utvikle et eksternt nyhetsbrev. Det er i 2018 sendt ut fem slike nyhetsbrev, som nå sendes til 166 mailadresser. Målet er å få mer regularitet i utsendelsen av eksterne nyhetsbrev. Facebookveggen, nettsiden og nyhetsbrevet blir viktige oppgaver til ny informasjonsmedarbeider i Hjernerådet.

Arendalsuka 2018 og forberedelser til Arendalsuka 2019

Nestleder Anette Storstein var konferansier for «Musikk i hjernen» under Arendelsuka 2018. Salen i Arendal kino var smekkfull.

Hjernerådet hadde i 2018 for første gang egne arrangementer under Arendalsuka. Det publikumsrettede arrangementet «Musikk i hjernen» med nevrolog og pianist Geir Olve Skeie samlet full sal i Arendal kino, ca. 275 personer. Nestleder i Hjernerådet Anette Storstein var konferansier. Vi fikk støtte fra Møller's og Steinway Piano Gallery Oslo til dette arrangementet. Steinway sendte flygel ens ærend fra Oslo til Arendal!

Fullt ble det også på båten Nidelv der vi arrangerte paneldebatt om hjernehelsearbeidet under tittelen «Bruk hodet – ta vare på hjernen!» 60-70 personer var til stede. Folk sto også i kø uten å få plass. I panelet satt parkinsonist Jan Bjørneboe som har skrevet boken «Shaken – not stirred», professor nevrohabilitering Bjørnar Hassel, fastlege og hjerneforsker Ole Petter Hjelle, stortingsrepresentantene Ingvild Kjerkol (Ap) og Torill Eidsheim (H). Debatten ble

innledet av professor Hanne F. Harbo som også var konferansier. Møtet ble arrangert i samarbeid med legemiddelfirmaet Sanofi Genzyme.

På Strømsbu gård i Arendal, i stuene til nevrolog Karen Herlofson, arrangerte Hjernerådet debattmøte med statssekretær Anne Grethe Erlandsen om: «Forventninger til hjernehelsestrategien». Hun ble utfordret av Arne Mjåland som fikk alvorlig hjerneslag i ung alder og lever med ettervirkninger av det, samt psykiater Anne Helseth Udal ved Sørlandet Sykehus. Helsepersonell var spesielt invitert, men møtet var åpent for alle. Debatten ble ledet av nestleder Anette Storstein. 35-40 personer var til stede.

Hjernerådet samarbeidet med Nasjonalt kompetansesenter for flåttbårne sykdommer om stand i Arendal. De er medlem av Hjernerådet. Vi delte ut flyers med informasjon om møtene våre, samt annet brosjyremateriell. Publikum var særlig interessert i tips om god hjernehelse. Hjernerådet hadde planlagt ett møte til under Arendalsuka, en mediedebatt om norsk helsepolitikk og prisutdeling til Årets hjernehelsejournalist. Dette møtet ble flyttet til november og til Oslo, se under.

Høsten 2018 inngikk Hjernerådet kontrakt med Thon Hotel Arendal om leie av Sal 2 i Arendal kino ni timer torsdag 15. august 2019. Hjernerådet skal ha et eget arrangement, for øvrig er tiden tilbudt Hjernerådets medlemmer til kostpris.

Andre åpne publikumsrettede møter
Hjernerådet arrangerte fem andre publikumsrettede møter i samarbeid med ulike aktører:

13. februar:	Hodepineseminar, arrangert i samarbeid med Hodepine Norge og Norsk hodepineselskap, som begge er medlem av Hjernerådet. Medvirkende: migrenepasient Jarl Hovland, professor John-Anker Zwart ved OUS, og nevrolog Aud Nome Dueland og lege Tine Poole begge fra Sandvika Nevrosenter. Konferansier var styremedlem i Hjernerådet Anne Hege Aamodt, overlege ved OUS. Møtet var på Litteraturhuset i Oslo og samlet 290 personer. Mange fikk ikke plass fordi det var fullt. Møtet ble streamet, og 4-500 fulgte møtet via streamingen.
23. april:	«Hvordan hjelper vi mennesker som trenger psykiatrisk behandling – men som ikke ønsker det?» Møtet ble arrangert av Hjernerådet og Nansen Neuroscience Network i samarbeid med legemiddelfirmaene Janssen, Otsuka og Lundbeck. Medvirkende: Direktør Pall Matthiassen fra Landshospitalet i Reykjavik, avdelingsoverlege Petter Andreas Ringen ved Klinikk psykisk helse og avhengighet ved OUS, avdelingsoverlege Jon Johnsen på Blakstad sykehus og Ellen Eriksen som representerte Pårørendesenteret i Oslo. Møteleder var overlege Dawn Peleikis, Groruddalen DPS. Møtet var i Forskningsparken på Blindern i Oslo og samlet 50-60 personer.
6. juni:	«En frisk hjerne gjennom hele livet» arrangert av Hjernerådet og Lifebrain Norge. Medvirkende: Professor Kristine Beate Walhovd ved Institutt for Psykologi på UiO, og hjerneforsker Sana Suri fra Oxford University. Møteleder var Isabelle Budin Ljøsne og Aud Kvalbein. Møtet var i Litteraturhuset i Oslo og samlet 160 personer. Det var flere som ikke fikk plass. Møtet ble streamet.
23. oktober:	«Hvordan møter vi psykisk helse og økt forekomst av depresjon i befolkningen?» Møtet ble arrangert av Hjernerådet og Nansen Neuroscience Network i samarbeid med legemiddelfirmaene Janssen og Lundbeck.

Medvirkende: Forfatter, journalist og samfunnsdebattant Ingeborg Senneseth, seniorforsker Arnstein Mykletun ved Folkehelseinstituttet, professor i psykiatri Ole A. Andreassen ved UiO og professor i psykologi Åsa Hammar ved UiB. Møteleder Torbjørn Elvsåshagen ved OUS. Møtet var i Forskningsparken i Oslo og samlet ca. 20 personer.

20. november: «Hjernen og miljøgiftene». Arrangementet var en del av Hjerneuken 2018 og ble arrangert av Hjernerådet og Norsk nevrologisk forening i samarbeid med Oslo Universitetssykehus. Medvirkende: Professor og avdelingsleder Hanne F. Harbo fra OUS, seniorforsker Espen Mariussen fra Norsk Institutt for Luftforskning, forsker Gro Dehli Villanger og seniorforsker Oddvar Myhre begge fra Folkehelseinstituttet, og Anne Hege Aamodt, overlege ved OUS og styreleder i Norsk nevrologisk forening. Møteledere var Hjernerådets styreleder Henrik Peersen og Anne Hege Aamodt. Møtet var på Rikshospitalet og samlet ca. 140 personer.

Mediearbeid og pris til Årets Hjernehelsejournalist

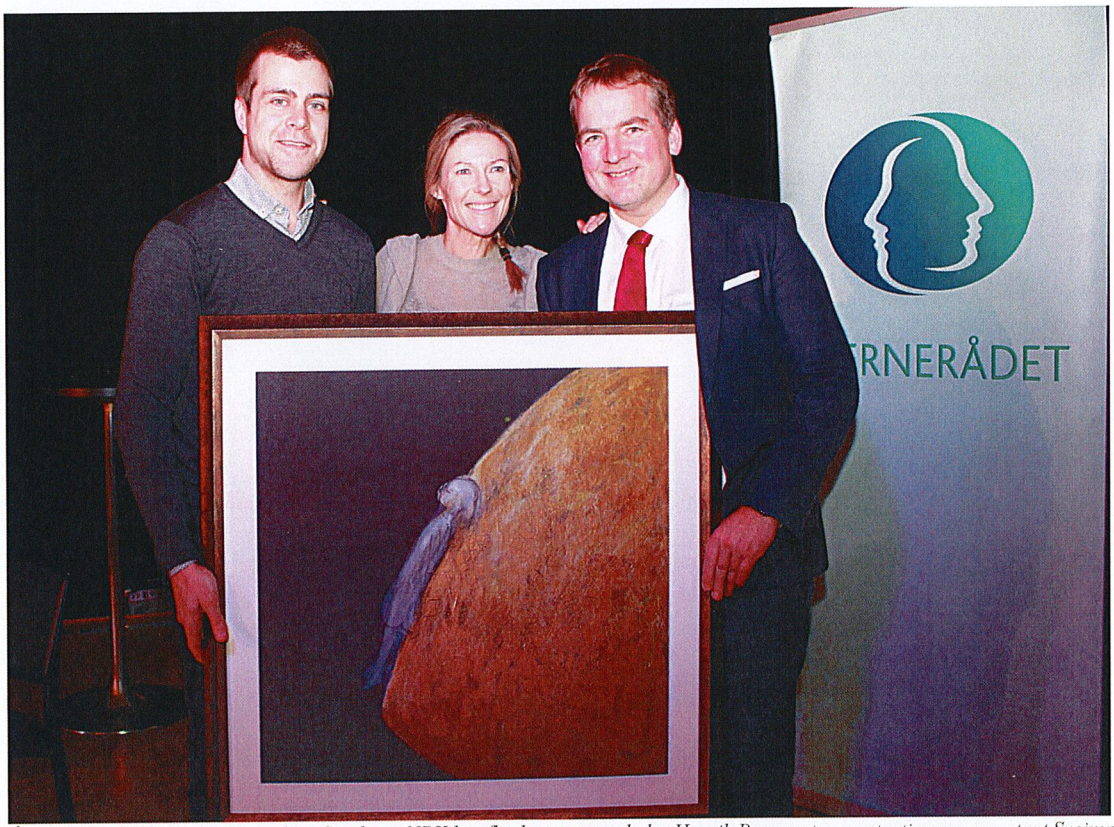

Årets Hjernehelse-journalist Helene Sandvig i NRK her flankert av styreleder Henrik Peersen t.v. og stortingsrepresentant Sveinung Stensland, som delte ut prisen. (Foto: Rolf Ledal).

Kommunikasjonsbyrået Stenstrøm & Motstrøm har vært rådgiver for mediearbeid. Hjernerådet kommer ikke lett igjennom i redaksjonene. Vi observerer stadig at journalister mangler kunnskap om hjernesykdom, hjerneskade og sykdomsbyrde knyttet til dette. 26. februar arrangerte Stenstrøm & Motstrøm en intern workshop for styret og noen andre personer knyttet til Hjernerådet om hvordan pressen fungerer. Det ble planlagt en mediedebatt om helsejournalistikk under Arendalsuka, men arrangementet ble flyttet til 22. november i Oslo som en del av Hjerneuken 2018. I denne debatten deltok nyhetsredaktør i TV2 Karianne Solbrække, redaksjonssjef i Dagbladet Hilde Marie Tvedten, kommunikasjonssjef ved Sykehuset Telemark Lars Kittilsen, nevrolog og overlege ved OUS og styremedlem i Hjernerådet Anne Hege Aamodt, dessuten styreleder i Hjernerådet Henrik Peersen. Debatten

var åpent for publikum og ble arrangert i Det Norske Teater sammen med utdelingen av pris til Årets Hjernehelsejournalist.

Denne prisen er også et tiltak for å få økt oppmerksomhet for hjernesaken blant journalister. Prisen gikk til NRK-journalist Helene Sandvig for boken om hennes demenssyke far «*Et langsomt farvel. Årene med pappas demens – tvil, sorg og kjærlighet*». Prisen ble delt ut av stortingsrepresentant Sveinung Stensland (H). To unge elever fra Oslo Musikk- og kulturskole underholdt med kunstneriske innslag. Ca. 35 personer var på arrangementet.

Samarbeidet med Stenstrøm & Motstrøm har for øvrig ført til flere medieoppslag rundt Hjernerådets møter.

Samarbeid med tidsskriftet Fotografi
Hjernerådet har startet et samarbeid med fagtidsskriftet Fotografi og medredaktør Hans-Olav Forsang. For å få mer oppmerksomhet om hjernen ut fra en ny synsvinkel er tanken at ti kjente fotografer skal få i oppgave å illustrere ulike sider av hjernen og hjernehelse. I første omgang vil dette bli en reportasje i Fotografi. Senere kan det bli utstilling, vandreutstilling osv. Det er satt i gang et forprosjekt for å utforske mulighetene. Det blir invitert til sponsormøte for fotoprosjektet i februar 2019.

HJERNERÅDETS ØKONOMI

Offentlig støtte i 2018
Hjernerådet har siden 2016 hatt øremerket én million på statsbudsjettet. Også i 2018 søkte vi Helsedirektoratet om å få støtte fra tilskuddsordningen om informasjon og veiledning om nevrologiske sykdommer og skader. Vi fikk 250 000 kroner. Fra Forskningsrådet fikk vi 76 000 kroner i forsinket støtte til hjernehelsekonferansen som vi arrangerte i november 2017. Denne konferansen betalte vi av egne midler. Fra Lotteri- og stiftelsesstyret fikk Hjernerådet 75 233 kroner i momskompensasjon.

Søknader til ExtraStiftelsen
Våren 2018 søkte Hjernerådet om støtte fra ExtraStiftelsen til to prosjekt. Vi fikk innvilget det ene, 207 000 kroner til produksjon av fire podcaster om god hjernehelse. Høsten 2018 søkte vi om støtte for å arrangere et webinar om god hjernehelse og fikk i desember innvilget 143 000 kroner til dette. Hjernerådet er søkerorganisasjon i ExtraStiftelsen, og andre kan søke gjennom oss. I 2018 sendte vi inn to slike søknader om forskningsprosjekt. Ingen av dem fikk støtte.

Sponsorer
Møller's, Orkla Health sponset Hjernerådets arrangement om «Musikk i hjernen» under Arendalsuka med 40 000 kroner. Steinway Piano Gallery sponset med gratis flygel. Legemiddelfirmaene Lundbeck og Janssen betalte kostnadene til møtene som Hjernerådet og Nansen Neuroscience Network har arrangert med tema knyttet til hjernen og psykiatri. Legemiddelfirmaet Sanofi Genzyme betalte utgiftene til Hjernerådets paneldebatt «Bruk hodet – ta vare på hjernen» under Arendalsuka.
I april-mai henvendte Hjernerådet seg til 17 aktører innen legemiddelindustrien og næringslivet med spørsmål om sponsing i form av logoannonse på nettsiden vår. Det førte ikke til noen annonser, men til noen gode kontakter.

Innkjøp av tjenester
Hjernerådets arbeid vokser, og det er ikke nok kapasitet i administrasjonen. Vi har derfor leid inn noen tjenester, særlig til design, layout og web og til søknadsskriving.

Årsregnskapet
Etter styrets oppfatning gir det framlagte resultatregnskapet og balansen for regnskapsåret 2018, med tilhørende noter, et rettvisende bilde av organisasjonens stilling og resultat av virksomheten. Styret bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift legges til grunn ved avleggelsen av regnskapet.

Hjernerådet og miljøet
Hjernerådets virksomhet forurenser ikke naturen.

OVERSIKT OVER HJERNERÅDETS MEDLEMMER VED ÅRSSKIFTET

Brukerorganisasjoner:

- ADHD Norge, www.adhdnorge.no
- Afasiforbundet, www.afasi.no
- ALS Norge, www.alsnorge.no
- Autismeforeningen, www.autismeforeningen.no
- Cerebral Parese-foreningen, www.cp.no
- Hjernesvulstforeningen, www.hjernesvulst.no
- Hodepine Norge, www.hodepinenorge.no
- Landsforeningen for Huntington sykdom, www.huntington.no
- Landsforeningen for polioskadde, www.lfps.no
- Landsforeningen for ryggmargsskadde, www.lars.no
- Landsforeningen for slagrammede, www.slag.no
- LHL Hjerneslag, www.lhl-hjerneslag.no
- MS-forbundet i Norge, www.ms.no
- Nasjonalforeningen for folkehelsen, www.nasjonalforeningen.no
- Norges Blindeforbund, www.blindeforbundet.no
- Norges ME-forening, www.me-foreningen.com
- Norsk Epilepsiforbund, www.epilepsi.no
- Norsk forening for slagrammede, www.slagrammede.org
- Norsk Parkinsonforbund, www.parkinson.no
- Norsk Tourette Forening, www.touretteforeningen.no
- Personskadeforbundet LTN, www.personskadeforbundet.no
- PTØ Norge, www.ptonorge.no
- Ryggmargsbrokk- og hydrocephalusforeningen (RH-foreningen) www.ryggmargsbrokk.no

Faglige organisasjoner

- Medisinsk forening for nevrohabilitering
- Norsk barne- og ungdomspsykiatrisk forening, www.legeforeningen.no/fagmed/norsk-barne--og-ungdomspsykiatrisk-forening
- Norsk barnelegeforening, www.legeforeningen.no/Fagmed/Norsk-barnelegeforening

- Norsk epilepsiselskap, www.epilepsiselskapet.no
- Norsk forening for fysikalsk medisin og rehabilitering
- Norsk forening for klinisk nevrofysiologi, www.legeforeningen.no/Fagmed/Norsk-forening-for-klinisk-nevrofysiologi
- Norsk hodepinselskap, www.hodepineselskapet.no
- Norsk nevrokirurgisk forening, www.legeforeningen.no/Fagmed/Norsk-nevrokirurgisk-forening
- Norsk nevrologisk forening, www.legeforeningen.no/Fagmed/Norsk-nevrologisk-forening
- Norsk Nevropsykologisk Forening, www.nevropsyk.org
- Norsk nevroradiologisk forening, www.legeforeningen.no/Fagmed/Norsk-radiologisk-forening
- Norsk psykiatrisk forening, www.norskpsykiatriskforening.no
- NSFs faggruppe for nevrosykepleiere, www.nsf.no/faggrupper/nevrosykepleiere

Forskningsnettverk, forskningsgrupper og kompetansemiljøer

- Bergen fMRI Group, www.fmri.uib.no
- Fagnettverk Huntington, www.fagnettverkhuntington.no
- Forskningsenhet for Nevrofag, Oslo Universitetssykehus, www.ous-research.no/nru
- Kavli-instituttet v/ May-Britt Moser og Edvard Moser, www.ntnu.edu/kavli
- Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse, www.aldringoghelse.no
- Nasjonal kompetansetjeneste for flåttbårne sykdommer, www.flåttsenteret.no
- Nasjonalt kompetansesenter for MS, www.helse-bergen.no/avdelinger/nevroklinikken/nevrologisk-avdeling/nasjonal-kompetansetjeneste-for-multippel-sklerose
- Nasjonalt senter for optikk, syn og øyehelse
- NevSom Nasjonalt kompetansesenter for nevroutviklingsforstyrrelser og hypersomnier, www.nevsom.no
- Norwegian Consortium on Brain Development
- Norwegian Neuroscience Society, www.ntnu.edu/nns
- Seksjon for nevrologi, Klinisk Institutt 1, Universitetet i Bergen
- Statped, www.statped.no

Behandlingsinstitusjoner

- Avdeling for nevrohabilitering, OUS, Ullevål
- Frambu kompetansesenter for sjeldne diagnoser, www.frambu.no
- MS-senteret i Hakadal, www.mssenteret.no
- Nevroklinikken Ahus, www.ahus.no/avdelinger/medisinsk-divisjon/nevroklinikken
- Spesialsykehuset for epilepsi, www.oslo-universitetssykehus.no/steder/sse-sandvika
- Sunnaas Sykehus HF, www.sunnaas.no
- Vikersund Bad Rehabiliteringssenter

Oslo, 28. januar 2018

Henrik Peersen, styreleder

Anette Storstein, nestleder

Gudrun Sofie Østhassel

Joel Glover

Anne Hege Aamodt

Magne W. Fredriksen

Einar Bryne

Ard Johanne Kvalbein, daglig leder

knif Regnskap

MEDLEM REGNSKAP NORGE

Årsregnskap

Hjernerådet
Norwegian brain council

2018

RESULTAT

Hjernerådet (Norwegian brain council)

	Note	2018	2017
Driftsinntekter og driftskostnader			
Medlemskontingent		271 750	243 000
Tilskudd Helsedirektoratet		1 250 000	1 274 000
Andre inntekter	2	191 629	78 810
SUM DRIFTSINNTEKTER		**1 713 379**	**1 595 810**
Lønnskostnader	3,8	744 603	711 626
Kostnader til seminar		110 320	91 261
Kostnader til medlems-/årsmøte	4	19 956	49 758
Administrasjonskostnader	5	558 231	589 058
SUM DRIFTSKOSTNADER		**1 433 111**	**1 441 702**
DRIFTSRESULTAT		**280 268**	**154 108**
Finansinntekter og kostnader			
Finansinntekter		665	1 129
Finanskostnader		3	109
RESULTAT AV FINANSPOSTER		**662**	**1 020**
ÅRSRESULTAT		**280 930**	**155 128**
Overføring og disponeringer			
Overføring til annen egenkapital	7	280 930	155 128
Sum disponert		**280 930**	**155 128**

Balanse

Hjernerådet (Norwegian brain council)

EIENDELER	Note	2018	2017
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		-	43 853
Andre fordringer		948	-
Sum fordringer		**948**	**43 853**
Bankinnskudd kontanter og lignende	6	**1 319 752**	**878 016**
SUM OMLØPSMIDLER		**1 320 700**	**921 868**
SUM EIENDELER		**1 320 700**	**921 868**

Balanse

Hjernerådet (Norwegian brain council)

Egenkapital og Gjeld Egenkapital	Note	2018	2017
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	7	932 475	651 545
Sum opptjent egenkapital		932 475	651 545
Sum egenkapital		**932 475**	**651 545**
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		52 006	146 947
Skyldig offentlige avgifter	6	57 798	55 829
Annen kortsiktig gjeld		278 420	67 548
Sum Kortsiktig gjeld		**388 225**	**270 323**
Sum Gjeld		**388 225**	**270 323**
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		**1 320 700**	**921 868**

Oslo, 28.01.2019
Styret for Hjernerådet

Henrik Peersen
Styreleder

Magne Wang Fredriksen
Styremedlem

Joel Clinton Glover
Styremedlem

Anette Margrethe Storstein
Styremedlem/nestleder

Gudrun Sofie Østhassel
Styremedlem

Einar Bryne
Styremedlem

Anne Hege Nymoen Aamodt
Styremedlem

Aud Johanne Kvalbein
Daglig leder

Hjernerådet

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2018

Note	1	Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og norsk regnskapsstandard. Følgende regnskapsprinsipper er anvendt:

- Inntekter resultatføres i hht opptjeningsprinsippet.
- Tilskudd er inntektsført på grunnlag av tilskuddsbrev.
- Driftskostnader bokføres når de påløper.
- Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Gjeld som blir tilbakebetalt innen ett år klassifiseres som kortsiktig gjeld.
- Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskostnad og virkelig verdi.
- Langsiktig og kortsiktig gjeld er balanseført til nominell beløp på etableringstidspunktet.
- Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter eventuell fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Note	2	Andre inntekter		
			2018	2017
Momskompensasjon			75 233	57 500
Arrangementstøtte			116 100	21 250
Diverse andre inntekter			296	60
Sum andre inntekter			191 629	78 810

Note	3	Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelse mv		
Lønnskostnader består av følgende poster			2018	2017
Lønninger			636 836	610 572
Arbeidsgiveravgift			92 410	88 115
Pensjonkostnader			13 212	-
Andre ytelser			2 146	12 939
Sum lønnskostnader			**744 603**	**711 626**
Gjennomsnittlig antall årsverk			0,8	0,8

	Daglig leder	Styre
Lønn	561 686	
Pensjonsutgifter	13 212	
Annen godtgjørelse	4 480	

Det har ikke vært gitt særskilte vederlag eller avtaler til ledende personer eller styre. Institusjonen har ikke gitt lån eller stilt sikkerhet til fordel for ledende personer eller styret.

Godtgjørelse til revisor	2018
Lovpålagte revisjonstjenester	13 125
Andre attestasjonstjenester	8 750
Sum godtjørelse til revisor	21 875

Note	4	Kostnader til medlems-/årsmøter		
			2018	2017
Kostnader til årsmøtet			11 000	20 824
Kostnader til medlemsmøter			8 956	28 934
Sum kostnader til medlems-/årsmøter			**19 956**	**49 758**

Note	5	Administrasjonskostnader		
			2018	2017
Kostnader styremøter			22 924	14 314
Leie lokale (kontorutgifter)			90 000	90 000
Inventar og driftsmaterialer			35 140	20 404
Revisjon og regnskapshonorar			80 627	157 154
Annen fremmed tjeneste			175 188	161 366
Trykksaker og hjemmeside			75 814	88 714
Andre reisekostnader og bilgodtgjørelser			35 527	30 574
Annen driftskostnad			43 012	26 532
Sum administrasjonskostnader			**558 231**	**589 059**

Note	6	Bundne midler		
			2018	2017
Bundne skattetrekksmidler			32 292	31 729
Sum bankinnskudd			**32 292**	**31 729**

Note	7	Egenkapital	
			Annen egenkapital
Egenkapital 01.01			651 545
Årets resultat			280 930
Egenkapital 31.12			**932 475**

Note	8	Pensjonskostnader, midler og forpliktelser
Selskapets pensjonsordning tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.		

Moore Stephens DA

28. januar 2019

Uttalelse fra ledelsen
Dette brevet sendes i forbindelse med Deres revisjon av regnskapet for Hjernerådet for året som ble avsluttet den 31. desember 2018 med det formål å kunne konkludere om hvorvidt regnskapet i det alt vesentlige gir et rettvisende bilde i samsvar med internasjonale standarder for økonomisk rapportering. Vi bekrefter etter beste evne og overbevisning, og etter å ha foretatt de forespørsler vi har ansett som nødvendige for å innhente de nødvendige opplysninger at:

Regnskap

- Vi har oppfylt vårt ansvar vedrørende utarbeidelsen av regnskapet som fastsatt i vilkårene for revisjonsoppdraget, og regnskapet gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk i Norge.
- Viktige forutsetninger som er brukt av oss ved utarbeidelsen av regnskapsestimater, herunder regnskapsestimater målt til virkelig verdi, er rimelige.
- Det er tatt tilstrekkelig hensyn til og opplyst om forhold til nærstående parter og transaksjoner med disse i overensstemmelse med kravene i internasjonale standarder for finansiell rapportering.
- Alle hendelser etter datoen for regnskapet og som ifølge internasjonale standarder for finansiell rapportering medfører korrigering eller omtale, er korrigert eller omtalt.
- Virkningen av ikke-korrigert feilinformasjon er uvesentlig, både enkeltvis og samlet for regnskapet sett som helhet.

Opplysninger som er gitt

Vi har gitt revisor:

- Tilgang til alle opplysninger, som vi har kjennskap til, som er relevante for utarbeidelsen av regnskapet, som regnskapsregistreringer, dokumentasjon og andre saker,
- tilleggsopplysninger som revisor har bedt om fra oss for revisjonsformål, og
- ubegrenset tilgang til personer i enheten som det etter revisors vurdering er nødvendig å innhente revisjonsbevis fra

- Alle transaksjoner er registrert i regnskapsposter og reflektert i regnskapet.
- Vi har gitt revisor opplysninger om resultatene av vår vurdering av risikoen for at regnskapet kan inneholde vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter.
- Vi har gitt revisor alle opplysninger om eventuelle misligheter eller mistanker om misligheter som vi er kjent med og som kan ha påvirket enheten, og som involverer:
  - ledelsen,
  - ansatte som har en betydningsfull rolle i intern kontroll, eller
  - andre hvor misligheten kunne hatt en vesentlig virkning på regnskapet
- Vi har gitt revisor alle opplysninger om eventuelle påstander om misligheter eller mistanke om misligheter som kan ha påvirket enhetens regnskap og som er kommunisert av ansatte, tidligere ansatte, analytikere, tilsynsmyndigheter eller andre.
- Vi har gitt revisor opplysninger om alle kjente tilfeller av manglende overholdelse eller mistanke om manglende overholdelse av lover og forskrifter som kan ha betydning for utarbeidelsen av regnskapet.
- Vi har gitt revisor opplysninger om identiteten til enhetens nærstående parter og alle forhold til nærstående parter og transaksjoner med disse som vi er kjent med.
- Vi har på tilbørlig måte regnskapsført eller opplyst om alle forpliktelser, herunder rettstvister, både aktuelle og latente, og har i notene til regnskapet gitt opplysninger om alle garantier avgitt til tredjeparter
- Organisasjonen har tilfredsstillende hjemmel til alle eiendeler, og det er ingen pantsettelser av eller heftelser på selskapets eiendeler, med unntak av dem som fremgår av notene til regnskapet.
- Vi har gitt revisor opplysninger om planer for fremtidige handlinger i forbindelse med vurderingen av evnen til fortsatt drift, og hvorvidt disse planene er gjennomførbare.

Aud Johanne Kvalbein

Aud Johanne Kvalbein
Daglig leder

MOORE STEPHENS

Til årsmøtet i Hjernerådet

Moore Stephens DA
Tullins gate 2
N-0166 Oslo

T +47 22 98 15 40
F +47 22 98 15 41
E info@moorestephens.no
Org.nr. NO 964 207 380 MVA

www.moorestephens.no

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon
Vi har revidert Hjernerådets årsregnskap som viser et overskudd på kr 280 930. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen
Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet
Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, hverken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet
Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, hverken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede

Medlemmer av
Den norske Revisorforening

An independent member firm of
Moore Stephens International Limited
members in principal cities throughout the world

feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.

- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av organisasjonens interne kontroll.

- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.

- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om organisasjonens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at organisasjonen ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av organisasjonens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 28. januar 2019
MOORE STEPHENS DA

Torhild Søberg
Torhild Søberg
Statsautorisert revisor